

Resta stenar i Upplands-Bro

– milstolpar, väghållningsstenar och minnesmärken m m

En inventering utförd 2011 av Ulf Björkdahl på uppdrag av Börje Sandén, Upplands-Bro Kulturhistoriska Forskningsinstitut (UKF). Ann-Britt Sällman har biträtt i projektet.

Inventeringen omfattar främst milstolpar, väghållningsstenar och minnesmärken (även i järnutförande). Härutöver har medtagits gränsmärken, en del falska minnesmärken samt några stenar med oklar funktion.

Resultat presenteras geografiskt för den tidigare sockenindelningen. I förekommande fall anges även Riksantikvarieämbetets nummer på resp objekt (Raä). Avslutningsvis lämnas några förslag till förbättringar.

Inventeringen gör inte anspråk på fullständighet. Kanske kan den sporra till ytterligare fynd och analys, så att vi kan göra en uppdatering så småningom.

Kungsängen i november 2011

Ulf Björkdahl

Innehåll

1. Sammanställning
2. Stenar inom Låssa socken
3. Stenar inom Bro socken
4. Stenar inom Näs socken (Kungsängen)
5. Stenar inom Ryds socken (Västra Ryd)
6. Stenar inom Håbo-Tibble socken
7. Stenar inom Håtuna socken
8. Några förslag

Sammanställning över stenar fördelade på typ

RvK-milstolpar (landshövding Robert von Kraemer) Uppsattes på var 1/4-dels mil (var 2.672 m). Redovisas här från väster till öster.	Plats	Stolpens milangivelse	Socken	Sid
	Kommungränsen	¼ mil	Bro	4
	Höglunda	1 mil	Låssa	3
	Jursta/Kvista (borttagen)	¼ mil (förmödad)	Bro	4
	Ekboda	½ mil	Bro	4
	Aspvik (borttagen)	¼ mil	Kungsängen	6
	Tibble	1 mil	Kungsängen	6
Övriga milstolpar	Långsand (borttagen)	¼ mil	Kungsängen	6
	Höglunda	4 mil från Stockholm	Låssa	3
	Stäket	2½ mil från Stockholm	Kungsängen	6
	Urfjäll	¼ mil	Kungsängen	7

Väghållningsstenar	Plats	Ev gårdsnamn	Socken	Sid
	Gränsen Näs/Bro	Raskeboda	Bro	4
	Norrboda	Råby	Bro	5
	Stenbackstorp (borttagen)	Klöf	Bro	5
	Aspvik	Öråker	Kungsängen	7
	Aspviksbacken	Granhammar	Kungsängen	7
	Aspviksbacken	Åhlsta	Kungsängen	7
	Gripens backe	Berga	Kungsängen	7
	Tibble	Asker	Kungsängen	7
	Knektbacken		Kungsängen	8
	Kyrkogården		Kungsängen	8
	Ekhammar	Aspvik	Kungsängen	8
	Ekhammar	Brunna	Kungsängen	8
	Långsand (borttagen)	Garpeboda	Kungsängen	8
	Dalkarlsbacken	Ekhr	Kungsängen	8
	Tuna	Tvna	Kungsängen	9

Minnesmärken	Plats	Minne av	Socken	Sid
	Kyrkan	Mötet Sture-Ulfsson	Kungsängen	9
	Dalkarlsbacken	Byggår för stödmur	Kungsängen	9
	Stäketholmen	Brobygget	Kungsängen	10
	Monumentholmen	af Ugglas dotter	Kungsängen	10
	Lennartsnäs		Kungsängen	11
	Granhammar	Skogvaktare Barck	Västra Ryd	12
	Granhammar	Regementet	Västra Ryd	12
	Ålsta	Ålsta rusthåll	Håbo-Tibble	13
	Ålsta	Ålsta rusthåll	Håbo-Tibble	13
	Råbacka	Lyckad jaktdag	Håbo-Tibble	14
	Negelstena		Håbo-Tibble	14
	Signhildsberg	Krigaren Cederström	Håtuna	15
	Signhildsberg	Vägbyggaren von Essen	Håtuna	15
	Draget	Väg som nödhjälpsarbete	Håtuna	15

Övriga stenar i denna rapport	Plats	Funktion	Socken	Sid
	Ådö	Ev vägsten	Låssa	3
	olika	Gränsmärken	Låssa	3
	olika	Gränsmärken m m	Bro	5
	Vägsål Lennartsnäs/Öråker	Vägvisare	Kungsängen	9
	olika	Gränsmärken	Kungsängen	11
	Kvarntorp	Gränsmärke	Västra Ryd	12
	olika	Gränsmärken	Håbo-Tibble	14
	olika	Gränsmärken m m	Håtuna	15-16
	Aske	Okända	Håtuna	16

LÅSSA SOCKEN

11

Benämning

Milstolpe.
(Raä Låssa 68:1).

Plats

Vid Höglunda,
Enköpingsvägen.

Beskrivning

Milstolpe i gjutjärn. Höjd
88 cm, postament 80 cm.

Inskription:

” (krona)

1

MIL

R:v.K

1850”.

12

Benämning

Milstolpe.
(Raä Låssa 68:2).

Plats

Vid Höglunda,
Enköpingsvägen.

Beskrivning

Gråsten. Höjd ca 135 cm.
Tidigare på postament.

Inskription:

”TIL

STOCK

HOLM

4 MIL.

NI (oläsbart)

3 (oläsbart)

V GR (oläsbart, sannolikt

V GROOTH)

1754 ”.

Uppsatt 1754 av
landshövding Carl von
Grooth. Ersatt 1850 med
vidstående stolpe och
därefter använd som
grindstolpe. Återförd 1976.

Foto författaren, 2011.

Platsen för milstolparna var tidigare ca 60 m österut,
mitt emot dåvarande dragontorpet. Flyttades hit 1995
pga järnvägsbygge.

13

Benämning

Ev vägsten.
(Ej med i Raä).

Plats

Vid äldre färdväg
(Raä Låssa 82:1),
strax norr om Ådö.

Beskrivning

Längd: ca 95 cm.
Stenen är spetsig och
förhållandevis slät på
en sida.

Foto författaren, 2011.

14

Gränsmärken enligt Raä:

Låssa 112:1 (Saltvik)

Låssa 99:6 (Hebbo)

Låssa 124 (Rosända)

Låssa 97:1 (Stora Ullevi)

BRO SOCKEN

21

Benämning
Milstolpe.
(Raä Bro 3:1).

Plats
Vid gränsen till
Håbo kommun (på
Håbo-sidan).

Beskrivning
Milstolpe i
gjutjärn. Höjd 88
cm, postament 80
cm.

Inskription:
” (krona)
¼
MIL
R:v.K
1850”.

Foto författaren, 2011.

22

Benämning
Milstolpe.
(Ej med i Raä).

Plats
Förmodad plats:
Gamla färdvägen
(Raä Bro 142:1)
väster om
trafikplatsen
Enköpingsvägen-
Håtunavägen.

Beskrivning
Bör ha varit:

Milstolpe i gjutjärn.
Höjd 88 cm.

Inskription:
” (krona)
¼
MIL
R:v.K
1850”.

Den gamla färdvägen är
blåmarkerad på kartan.

Min kommentar: Efter
studie av vägmätning 1896
är min uppfattning att
stolpen bör ha stått nära
gränsdelningen mellan
Vallby-Jursta-Qvista ägor,
dvs vid den gamla
färdvägen ovan.

23

Benämning
Milstolpe.
(Raä Bro 114:1).

Plats
Vid östra infarten till
Bro, mellan Ekboda
och Kocktorp.

Beskrivning
Stolpe i gjutjärn. Höjd
88 cm, postament 110
cm.

Inskription:
” (krona)
½
MIL
R:v.K
1850”.

Foto författaren, 2011.

Stolpen och fundamentet har
varit tillfälligt borttagna men
kom åter på plats 2011. Det
tidigare postamentet var ca 30
cm högt.

24

Benämning
Väghållningssten.
(Ej i Raä).

Plats
Vid landsvägen vid f d
sockengränsen mellan
Näs och Bro.

Beskrivning
Höjd ca 105 cm.
Text:
”RASTBO (RASTBC?)*
1803
EBQ”.

*Oklart gårdsnamn?
Avser förmodligen
Raskeboda.

Foto författaren, 2011.

Min kommentar:
Kanske syftar EBQ
på brukaren Eric
Johansson Bergqvist
i Raskeboda (död
1805).

25

Benämning

Väghållningssten.
(Raä Bro 221:1).

Plats

Norrboda.

Beskrivning

Höjd 70 cm.

Text:

”RÅBY
1898 (1828?)”.

Foto författaren, 2011.

Min kommentar: Stod tidigare intill vägen vid Klöfberga, men räddades undan när motorvägsavfarten byggdes 1970. (Berättat av Anders och Krister Sjögård 2011).

26

Benämning

Väghållningssten.
(Ej i Raä).

Plats

Stenen borttagen. Stod i skogsbrynet vid landsvägskurvan nära f d Stenbackstorp.

Vägröken enligt 50-talskartan.

Beskrivning

Höjd ungefär som Norrboda-stenen. Trekantig sten med texten ”KLÖF (ev KLÖV)” och möjligen nåt mer.

Min kommentar: Stenen togs bort av ”vägverket” ca 1950 då kurvan skulle breddas. (Alla uppgifter om stenen berättade av Anders Sjögård i Norrboda 2011).

27

Benämning

Gränssten.
(Ej med i Raä).

Plats

Kallhälls torp.

Beskrivning

Höjd ca 40 cm. Ingen text.

Markerar gräns mellan Jursta och Önsta.

Foto författaren, 2011.

28

Benämning

Gränssten.
(Ej med i Raä).

Plats

Gamla landsvägen mellan Tåtorp och Kallhäll, mitt emot runstenen.

Beskrivning

Höjd ca 45 cm. Ingen text. Markerar gräns mellan Jursta och Spånga.

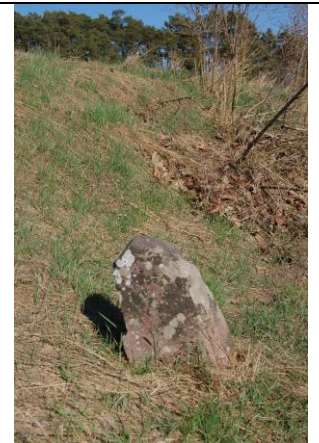

Foto författaren, 2011.

29

Övriga gränsmärken enligt Raä:

Bro 266:1 (vid Sättra)

Bro 344 (söder Kalmarsand)

Följande ligger i Håbo kommun:

Bro 319 (öster Kalmarsand)

Bro 320 (öster Kalmarsand)

Bro 335 (sydöst Kalmarsand)

Bro 337 (öster Kalmarsand)

Bro 341 (öster Kalmarsand)

Bro 342 (sydöst Kalmarsand)

Bro 343 (sydöst Kalmarsand)

Bro 349 (öster Kalmarsand)

Bro 350 (sydöst Kalmarsand)

Falska stenar

På Önsta gård finns ett antal s k falska stenar. Dessa restes under 1800-talet ovanpå forngravar av dåvarande ägaren.

NÄS SOCKEN (KUNGSÄNGEN)

31

Benämning

Milstolpe.
(Raä Kungsängen 47:1/186:1).

Plats

Sandgrind (intill garaget).
Borttagen.

Beskrivning

Stolpe i gjutjärn. Höjd 88 cm. Inget fundament.

Inskription:

” (krona)

¼

MIL

R:v.K

1850”.

Ursprunglig plats var mellan
Aspviks kvarn och Prästtorp (som
Raä 186:1). Flyttades till Sandgrind
(som Raä 47:1) under 1900-talet.

Kvartsstolpen vid Sandgrind. Ur kulturnämndens ”Området kring Tibble gård”, 1991.

Min kommentar: Av vägmätning 1896 framgår att stolpen var placerad 355-370 m från sockengränsen, dvs något NV om platsen för väghållningsstenen ”Öråker”.

32

Benämning

Milstolpe.
(Raä Kungsängen 50:1).

Plats

Vid Tibble gård.

Beskrivning

Stolpe i gjutjärn.
Höjd 88 cm,
postament ca 75
cm.

Inskription:

” (krona)

1

MIL

R:v.K

1850”.

Foton författaren, 2011.

Stolpen ska ha förvarats på Sandgrind under andra världskriget.

33

Benämning

Milstolpe.
(Raä Kungsängen 15:1).

Plats

Enköpingsvägen 6.
Borttagen.

Beskrivning

Stolpe i gjutjärn.
Höjd 88 cm. Inget fundament.

Inskription:

” (krona)

¼

MIL

R:v.K

1850”.

Stolpen borttagen
1996.

50-talskarta med Ms-platsen angiven. Stolpen stod enligt ägaren vid infarten till tomten.

34

Benämning

Milstolpe.
(Raä Kungsängen 2:1).

Plats

Vid Stäketsundet.

Beskrivning

Rödgrå granit. Höjd ca 120
cm, fundament ca 30 cm.

Text:

”ALMARE

STÄK

2½ MIL

FRÅN

STOCKHOLM

1805”.

Min kommentar: På platsen borde en ½-mils von Kraemer-stolpe ha satts upp, men förmodligen fick denna ersätta den (även af Ugglas hade varit landshövding).

Foto författaren, 2011.

Privat milstolpe: Stenen uppsatt av greve Samuel af Ugglas på Almare Stäkets gård vid allmänna landsvägen som 1804-64 gick via Stäketholmens bro. När vägen (och bron) därefter ändrades flyttades stenen till nuvarande plats. Dessförinnan fanns här (1754-1804) en von Grooth-milstolpe.

35

Benämning

Milstolpe.
(Raå Kungsängen 111:1)

Plats

Urfjäll.

Beskrivning

Höjd ca 55 cm.

Text: ” 1/4 ”.

Foto författaren,
2011.

Min kommentar: Är kanske en privat milstolpe avsedd för allmänna landsvägen eller för någon mindre väg.

36

Benämning:

Väghållningssten.
(Raå Kungsängen 179:2).

Plats

Aspvik, gamla landsvägen (mitt för två brunnsock).

Stenen ligger delvis nedmyllad.
Foto författaren, 2010.

Beskrivning

Längd minst 140 cm.

Text:

”ÖRÅKER

½ : M

290 ¾ F”.

Avser gården Öråker
½ mtl.

Min kommentar: Om vi antar att F betyder famn (1,78 m) gäller att 290 ¾ famnar = 517,5 m, vilket ungefärligen är avståndet från stenen till sockengränsen (Raskeboda-stenen). I så fall följer även att stenen är på (ungefärligen) ursprunglig plats.

37

Benämning

Väghållningssten.
(Raå Kungsängen 116:1)

Plats

Gamla Aspviksbacken.

Beskrivning

Längd minst 85 cm.

Text:

”GRANHAMMAR
(svårläst text under)”.

Stenen halvligger i diket. Foto författaren, 2011.

38

Benämning

Väghållningssten.
(Raå Kungsängen 115:1)

Plats

Gamla Aspviksbacken.

Beskrivning

Längd ca 140 cm.

Text: ”ÅHLSTA”.

Stenen ligger på marken nära grindstolparna.
Foto författaren, 2011.

39

Benämning

Väghållningssten.
(Raå Kungsängen 112:1).

Plats

Gripens backe.

Beskrivning

Höjd ca 90 cm.

Text:

”BERGA

1 M

581 ¼ F”.

Foto författaren,
2011.

Stenens överdel har varit försett med ett järnband runt om.

Avser gården Berga 1 mtl.

40

Benämning

Väghållningssten.
(Raå Kungsängen 90:1).

Plats

Vid Tibble gård.

Beskrivning

Höjd: ca 100 cm.

Text:

” ASKER

1 M

970 F”.

Foto författaren
2011.

Ska tidigare ha stått vid vägskälet Lennartsnäs-Öråker.

Avser gården Asker 1 mtl.

41

Benämning

Väghållningssten.
(Raä Kungsängen 109:1).

Plats

Knektbacken i Kungsängen.

Beskrivning

Höjd ca 35 cm.

Inskription (enligt Raä):

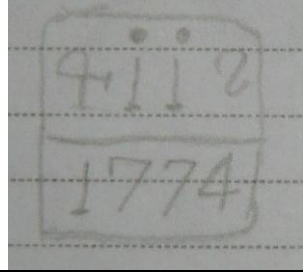

Foto författaren, 2011.

Stod tidigare en bit längre upp i backen på samma sida, utan fundament.

42

Benämning

Väghållningssten.
(Raä Kungsängen 204).

Plats

Kungsängens kyrkogård.

Beskrivning

Höjd ca 65 cm.

Inskription:

” (kryss - bomärke?)

A:C(?)

1774”.

Påträffades 2004? vid anläggande av muslimska gravplatsen som ligger nära gamla landsvägen. Står nu 150 m från denna plats.

Foto författaren, 2011.

43

Benämning

Väghållningssten.
(Raä Kungsängen 95:2).

Plats

Ekhammars gård.

Beskrivning

Höjd ca 80 cm.

Text:

”ASPVIK

3 M

1742 F ”.

Foto författaren, 2011.

Lär vara ditflyttad
Avser gården
Aspvik 3 mtl.

44

Benämning

Väghållningssten.
(Raä Kungsängen 95:1).

Plats

Ekhammars gård.

Beskrivning

Höjd ca 60 m.

Text: ”BRUNNA”.

Foto författaren, 2011.

Lär vara ditflyttad.

45

Benämning

Väghållningssten.
(Raä Kungsängen 107:1).

Plats

Enköpingsvägen 8-10.
Borttagen?

Beskrivning

(enligt Raä):

Längd 130 cm.

Text ”GARPEBODA”.

Stenen ligger 1 m norr om husgrund, 20 m från vägen.

Kan vid besök på plats
2011 inte återfinnas.

46

Benämning

Väghållningssten.
(Ej i Raä).

Plats

Ca 100 m V om
Dalkarlsbackens fd
restaurang, 10 m från
cykelbanan.

Beskrivning

Längd ca 145 cm.

Inskription:

”EKHR

(pil åt höger)”.

Foto författaren, 2011.

Ligger i en hög av
sprängsten

Avser sannolikt vägensvar
för Ekhammar.

47

Benämning

Väghållningssten.
(Raå Kungsängen 147:1).

Plats

Fastigheten Lennartsnäs 2:14,
Tuna.

Beskrivning

Höjd ca 50 cm.

Text:

”TVNA

JJS

ANO

1774”.

Min kommentar: Möjligen
avser JJS bonden Jonas
Jonasson i Tuna, född 1744.

Foto författaren,
2011. Stenen är väl
”gömd” i en
syrenhäck.

48

Benämning

Vägvisarsten.
(Raå Kungsängen 51:1).

Plats

Vägskalet Lennartsnäs /
Öråker.

Beskrivning

Höjd ca 165 cm.

Inskription:

”LENNARTSNÄS

(pil åt höger)

ÖRÅKER

(pil åt vänster) ”

MDCCCLXX”.

De romerska siffrorna
anger årtalet 1870.

Foto författaren, 2011

49

Benämning

Minnesmärke.
(Raå Kungsängen 14:1).

Plats

Kungsängens kyrka.

Beskrivning

Höjd ca 210 cm.

Inskrift:

”TILL MINNE AV MÖTET
MELLAN
RIKSFÖRESTÅNDAREN
STEN STURE D.Ä. OCH
ÄRKEBISKOP JACOB
ULFSSON I JUNI 1502 DÅ
SVERIGES ALLMOGE VAR
SAMLAD PÅ NÄS ÄNG.
STOCKHOLMS-NÄS
HEMBYGDSFÖRENING
RESTE STENEN 1945”.

Från den högtidliga
invigningen.
Ur ”Uppland” 1945,
utgiven av Upplands
forntminnesförening.

50

Benämning

Minnesmärke.
(Raå Kungsängen
181:1).

Plats

Dalkarlsbacken.

Beskrivning

Textyta ca 60 x
45 cm.

Text:

”KLJ S.F.
18 12/11 52”.

Foto författaren, 2011.

Är texten ”KLJ”
ursprunglig?

Årtalet 1852 anger byggår
för stenmuren som
uppfördes vid sprängningen
av ny väg.

51

Benämning

Minnesmärke. (Raä Kungsängen 72:1)

Plats

Stäketholmen, mitt för de gamla brofästena.

Beskrivning

Röd polerad granit. Höjd ca 5 m, fundament ca 75 cm.

Rest av överståthållaren Samuel af Ugglas när han lät bygga en bro över Stäketsundet.

Text: "ÖFVER DENNA BRO SOM PÅ KONUNGENS ÖNSKAN 1804 BYGGDES AF GREFVE SAM AF UGGLAS FÄRDADES HANS MAIT MED EN ÄLSKAD GEMÅL OCH DOTTER FÖRSTA GÅNGEN VID ÅTERKOMSTEN FRÅN UTRIKES ORTER. DEN 7 FEBRUARI 1805. MINNET AF TROGNA UNDERSÅTARS GLÄDJE ATT ÅTERSE SIN ÖFVERHET FÖRVARAS PÅ DENNA STEN".

Sedan Gustaf IV Adolf några år senare avsatts ändrades texten genom att man nitade stora bronsbokstäver över den gamla med lydelsen: "FÖR BEQVÄMLIGARE ÖFVERFART BYGGDES DENNA BRO ÅR 1804 AF GREFVE SAMUELS AF UGGLAS". Den nya texten är numera borttagen.

Intill finns ett järnblem fastsatt i en järnstång, uppsatt av "Nordens Wänner" 1882. Tidigare fanns här ytterligare ett järnblem, uppsatt av "Föreningen Fornvännen" (Raä Kungsängen 118:1).

Foto författaren, 2011.

52

Benämning

Minnesmärke. (Raä Kungsängen 125:1).

Plats

Monumentholmen.

Beskrivning

Gjutjärnskonstruktion till minne av Samuel af Ugglas dotter. Höjd ca 3,5 m, fundament ca 90 cm.

Text: "Åt Helena Charlotta af Ugglas's älskade Minne af hennes Make Gustaf Fredric Åkerhjelm. Sinnebilden uttrycker hennes anletsdrag, hennes aningar i lifvet, hennes lön i evigheten".

Baksidan: "Helena Charlotta af Ugglas, född 1786, gift 1807, död 1828. Sannare tårar än Saknaden egnar Hennes minne, uttryckte aldrig människohjertat: ty huldare Maka, säkrare Wän, ädlare Menniska än Hon har jorden icke burit. Minneswården restes 1834".

Intill fanns tidigare ett järnblem uppsatt på en järnstång (Raä Kungsängen 126:1). Borttaget.

Foto författaren, 2011.

53

Benämning

Gränssten.
(Raä Kungsängen 106:1).

Plats

Vid vägen nära
Ryssgraven.

Beskrivning

Huggen gråsten.
Höjd ca 90 cm.

Text:

”ALMARE
STÄKE
1801”.

*Foto författaren, 2011.
Sockeln trasig.*

Markerar tidigare gräns
mellan Ekhammar och
Almare Stäket.

54

Benämning

Gränssten (troligen).
(Ej i Raä).

Plats

Tibble gårdsväg.
Fastigheten
Kungsängen-Tibble
11:1, Stenhagen.

Beskrivning

Höjd ca 75 cm.

Ingen inskription.

Min kommentar:

Markerar möjligen
tidigare gräns mellan
Sylta och Tibble.

*Foto författaren, 2011.
Stenen står ca 5m från
vägen.*

55

Benämning

Gränssten?
(Ej i Raä).

Plats

Högnäsvägen 4 (gamla
landsvägen). Fastigheten
Sylta 1:106.

Beskrivning

Höjd ca 80 cm.

Ingen inskription.

*Foto författaren,
2011.*

56

Övriga minnesmärken enligt Raä:

Kungsängen 76:1-3, gjutjärnsemlen (Lennartsnäs)

Övriga gränsmärken enligt Raä:

Kungsängen 201:1 (Tibbleskogen)

Kungsängen 97:1 (Tibbleskogen)

Kungsängen 98:1 (Tibbleskogen), hotas av pågående
utbyggnad i Tibbleskogen.

RYDS SOCKEN (VÄSTRA RYD)

61

Benämning
Minnesmärke.
(Raä Västra Ryd 34:1).

Plats
Granhammar, Engelska
parken.

Beskrivning
Höjd ca 125 cm.
Rest till minne av den
som anlade Engelska
parken (numera
igenväxt).
”SKOGWACKTARENS
ERIC BARCKS
MAKALÖSA
ARBETSAMHET NIT
OCH SKICKLIGHET
HAR FÖRWANDLAT
DENNA STENBUNDNA
ALFTRACT IFRÅN EN
FÖRUT OHYGGELIG
MARK TILL EN SÅ
NYTTIG SOM
BEHAGELIG
LÖFHAGE
JORDÄGARE SOM
DETTA LÄSER OM DU
MED RINGA
KOSTNAD WILL
PRYDA DIN GÅRD
OCH GAGNA DINA
EFTERKOMMANDE
SÅ UPPMUNTRA DIN
BETIENT AT FÖLJA
ERIC BARCKS
EXEMPEL. Ao 1769”.

Finns även en s k falsk
resta i parken (bild t h).

Foto författaren, 2011.

Höjd ca 140 cm.

62

Benämning
Minnesmärke.
(Raä Västra Ryd
93:2).

Plats
Granhammars slott.

Beskrivning
Röd granit.
Höjd ca 160 cm,
ovanpå stenen är en
byst av Gustaf V.

Text:
”21.9.1947 TILL
MINNE AV MOD
OCH OFFERVILJA
UNDER
LIVGARDETS,
GULA
BRIGADENS,
LIVGARDETS
TILL FOT, BLÅ
OCH GULA
LIVGARDETS OCH
SVEA
LIVGARDETS
FANOR TILL
FRIHETENS
VÄRN”.

Foto författaren, 2011.

63

Gränsmärke enligt Raä:
Västra Ryd 157:2 (sockengränsen, strax norr om Kvarntorp, vid PGA).

HÅBO-TIBBLE SOCKEN

71

Benämning

Minnesmärke.
(Raå Håbo-Tibble
44:1).

Plats

Ålsta gård.

Beskrivning

Höjd ca 210 cm,
fundament ca 50 cm.

Framsidan:

”(ryttarbild)
DESSA RYTTARE
HAR TJÄNAT FÖR
ÅLSTA RUSTHÅLL
VID KUNGL
LIVREGM TILL
HÄST FRÅN KARL
XI TID
G.ÅHLFELT 1685
J.VIGH 1710
E.FRÖLING 1720
G.H.ÅHL 1727
J.ÅHLSTRÖM 1746
E.ÅHLSTRÖM 1767
C.BJÖRKMAN 1791
A.VESTLING 1799
G.SHILLGREN 1803
J.E.ÅHL 1823
SE 2: SIDAN

Baksidan:

”(kronmärke”)
G.M.ÅHL 1835
E.BERG 1837
K.A.HURTIG 1870
J.F.STOLT 1872
C.G.ALM 1883
J.V.ALM 1886
HÖLL AFSKED
1937: DEN SISTA
RYTTAREN OCH
RUSTHÅLLARE
RESTE STENEN
TILL DE INDELTE
RYTTARES MINNE
ÅR 1939”.

Foto författaren, 2011.

Här har Alm huggit in
namnen på alla ryttare
som tjänat rusthållet nr
16 Ålsta i Sigtuna
skvadron.

72

Benämning

Minnesmärke
(Raå Håbo-Tibble
45:1).

Plats

Ålsta, på tomten till
”Almstugan”, längs
skogsvägen utmed
skjutfältsgränsen.

Beskrivning

Höjd: ca 200 cm,
postament ca 40 cm.
Stenen rest av
stenhuggaren och
dragonen Alm.
”(kronmärke)
(ryttarbild)

PÅ DENNA PLATS
MED OMKRÄTS HAR
VARIT BOSTÄLLEN
ÅT: RYTTAREN FÖR
ÅHLSTA RUSTHÅLL
VID SIGTUNA
SKVADRON AF
KUNGL LIV
REGMENT: TILL
HÄST. DEN SISTA
RYTTAREN
FURIREN: 816 J V
ALM RESTE STENEN
TILL MINNE AV DEN
INDELTE SOLDATEN
ÅT KOMMANDE
SLÄGKTEN ÅR
1938”.

Baksidan:

”E.M.SKÖLD,
C.A.KARLSSON, F.
HECKSCHER VAR
DE SISTA
RUSTHÅLLARE”.

Ur ”Det hände i Upplands-Bro”.

73

Benämning

Minnesmärke.
(Raä Håbo-Tibble
114:1)

Plats

På en höjd 50 m ö
Håtuna-vägen och 50
m v äldre väg (Alby).
Vid f d Råbacka torp.

Foto författaren, 2011.

Beskrivning

Höjd ca 275 cm.
Otydlig inskription.
Enligt Raä är texten:
”CARL
WEJEN
18 25/10 87”.

Stenen ska vara efter en
lyckad jakt i skogen 1887
enligt ”Det hände i
Upplands-Bro”. Stenen är
vänd mot gamla
färdvägen som fram till
1960-talet passerade
mellan stenen och torpet.

74

Övriga minnesmärken enligt Raä:

Håbo-Tibble 159:1 (Negelstena), med inskriften ”Stål
och Apollo”.

Övriga gränsmärken enligt Raä:

Håbo-Tibble 3:1 (Stentorp)
Håbo-Tibble 5:1 (militära övningsområdet)
Håbo-Tibble 6:1 (militära övningsområdet)
Håbo-Tibble 90:1 (vid Sättra)
Håbo-Tibble 106:1 (väster Långvreten)
Håbo-Tibble 144:1 (Askemossen)
Håbo-Tibble 145:1 (Askemossen)

HÅTUNA SOCKEN

81

Benämning
Minnesmärke.
(Raä Håtuna 49:1).

Plats
Signhildsberg.

Beskrivning
Höjd ca 240 cm.
Text på stenen:
”(Plakett med porträtt samt
texten ”1913. GENERAL-
LÖJTNANTEN FRIH.
BROR CEDERSTRÖM,
*1780 + 1877”).
HÄR FÖDDES 1780 21/9,
FRIH. B. CEDERSTRÖM,
SEGRARE 1813 7/12 VID
BORNHÖFT.
(relief med stridande
soldater)
STENEN RESTES 1913
7/12”.

Foto författaren, 2011.

Bror Cederström var
en framgångsrik
militär och deltog i
flera krig.

82

Benämning
Minnesmärke.
(Raä Håtuna
41:1).

Plats
Allévägen några
hundra m före
Signhildsberg.

Beskrivning
Höjd 190 cm.
Svårtydd vittrad
inskriftion, bl a
en ormslinga
och möjligen
monogram
”GA”.

Foto författaren, 2011.

Är enligt ”Det hände i Upplands-
Bro” ett minnesmärke över
signhildsbergsägaren Hans
Henrik von Essen som
vägbyggare. Han ägde gården
1870-72.

83

Benämning
Minnesmärke.
(Raä Håtuna 241). (Torde
vara densamma som
Håtuna 205:1).

Plats
Norr mororvägs-avfarten
vid Draget.

Beskrivning
Höjd ca 140 cm,
stenfundament ca 15 cm.

Text: ”År 1890 väcktes
förslag av Greve C.G.
Lewenhaupt på Aske om
denna vägs omläggning.
Åren 1922-1923 utfördes
vägföretaget såsom
nödhjälpsarbete av arbetare
från Håbo härad.
Hj.L. Hammarskjöld var då
Landshövding i länet”.

Foto författaren, 2011.

Stenen flyttades hit 1987
från Bule backe (Kalmar
Raä 1:1) på gamla
landsvägen vid Draget.

84

Benämning
Ev gränsmärke.
(Ej i Raä).

Plats
Nyborg, vid
vägskälet till
Värsta och
Lövhagen
(häradsgrens).

Beskrivning
”Femstenarör” av
oklar äkthet. En
stor och tre mindre
stenar samlade.

Foto författaren, 2011.

85

Benämning
Oklar funktion.

Plats
Aske gård,
vägen mot
Fiskarstugan
.

Beskrivning
Höjd ca 50
cm. Ingen
text.

Foto författaren, 2011.

86-87

Benämning
Oklar funktion.

Plats
Aske gård.

Beskrivning
Två stenar en liten bit
ifrån varandra. Den hitre
stenen har bormärken, ca
70 cm hög. Den bortre
stenen är ca 75 cm hög
med slät yta. Ingen text.

Foto författaren 2011.

88

Benämning
Gränsmärke.
(Raä Håtuna 202:1).

Plats
Håtuna-vägen (väg 269),
vid länsgränsen.

Beskrivning
Femstenarör.
5 stenar står placerade i
ett kryss på en
utbuktning i en
stengårdsgård som löper
efter nuvarande väg.
Mittenstenen är högst
och mäter ca 85 cm.

Foto författaren, 2011.

89

Övriga gränsmärken enligt Raä
(alla inom Håbo kommun):

Håtuna 215 (öster Kalmarsand)
Håtuna 216 (öster Kalmarsand)
Håtuna 217 (öster Kalmarsand)
Håtuna 218 (öster Kalmarsand)
Håtuna 219 (öster Kalmarsand)
Håtuna 220 (öster Kalmarsand)
Håtuna 232 (Draget)
Håtuna 234 (öster Kalmarsand)
Håtuna 236 (öster Kalmarsand)
Håtuna 238 (öster Kalmarsand)

Övriga stenar:

Månskenet, här ska enligt uppgift i
sockenpärm finnas en 6 m hög rest sten

NÅGRA FÖRSLAG TILL FÖRBÄTTRINGAR

Att hitta fler objekt

Fler objekt torde kunna återfinnas

- Erfarenheten från detta projekt är att folk som bott länge på gårdar har kännedom om både befintliga och historiska stenar i lokalmiljön. Kanske något för resp hembygdsförening.
- Ytterligare gränsstenar torde kunna återfinnas efter studie av skiftes- och rågångskartor.

Att vårda

För åtminstone prioriterade objekt borde vårdande insatser göras, t ex

- liggande eller lutande stenar bör rätas upp
- inskriptioner göras tydligare, fundament lagas och närmiljön snyggas till

Ordning och reda

- Objekt som inte finns med i fornminnesregistret bör anmälas till länsstyrelsen, likaså borttagna fornfynd (kommer att göras inom kort).

En paus vid en inte helt rest sten (Signhildsberg).